

Régi szegedi kocsmák

VI. (A Délmagyarország munká-
ársától) Kérek minden türelmetlen-
kedőt, hogy várja meg a sorát, amíg
ráterek kedvenc kocsmájára. Végére
valamilyen rendszert mégis kell tar-
tanom. A lehetőség nem hagyok ki
senkit, de hogy melyik a megörökíteni
való és melyik a szokványos tucat,
azt mégis csak magam állapítom meg.
Épp úgy nem állapodok bele ta-
nácsadásokba, vagy érzékenykedések-
be, hogy aszongya:

— Arrul a másírók sokkal többet
írt, mint az öregapám kocsmájáról.

Szó sincs róla, nem éltem abban
a korban (elég régen születtem így
is), a szemtanúk is megfoghatók, az
ritka az emlékezni tudó, — mikor
azonban szépen megkérem, hogy pó-
tolja a hiányos adataimat, ebbe a
merev falba ütközöm.

— Hát híres volt, na!

Mivel pedig a hasonlókba oko-
sabb nem leszek, folytatom a magam
esze szerint.

A FEKETESAS-UTCA

volt mindig a város egyik legélén-
kebb helye, itt terültek el a régi ven-
déglok, a Hétválasztó, nemkülönben a
Feketesas nevezetűek. — későbbi
időkben, mai nagy palota helyén, a
maga nemében egyedül álló Gold-
stein.

Mind elmúltak az idővel, csak
a Páva maradt meg a »Stoc-
cer« mentődött át az új korba,
napjainkba.

Az idézőjelbe foglalt név viselője
voltaképpen Totzer volt, de átkel-
lett esnie a szegedi hangszerelesen,
minthogy ezt senki el nem kerülheti.

Még előbbre menve, győri sváb
volt, a neve pedig Tatzler, de hát
e körül is megalkuvás történt, ha-
bár ez a rendesebb hangzású és ér-
telmesebb.

Kézdte a Feketesas pincéjében, az-
tán Kis-Bösznai nevű férfiutól át-
vette a Pávát, igen élénk üzemmé
alakítva át azt. Járt hozzá mindenféle
nép, igen sokan hivatalnokok, akik
Rathauskeller hiányában ezt tekintet-
ték egy korty üdülés szempontjából
annak.

Ne feledjük, hogy a városi adoni-
valat még a városi bérházban tartóz-
kodott, ott megfordul az az ember is,
aki álmában sem szeret foglalkozni
ezzel a hasznos közintézménnyel, s
akár súlyos forintokat rótt le sóhaj-
ta, akár sikerült halasztáshoz jut-
nia, mindenképpen könnyebbet léleg-
zik a nagy ijedség után.

Miért is megvásárolja a Klauzál-
tőren a páratlan tökéletességgel ké-
szült selyem cipőt s bevonul vele. a
Pávába, hogy hófehér belét a »kis
bus« nevű csemege paprikás levébe
mártogassa, akár a tarisznyájából
szedje elő a hazulról hozottakat. (Am-
bár a tanyai népség éppen csak a
legbolondabb és nem várt események
kedvéért hoz magával ennivalót, ha-
gyomány lévén, hogy ezt a paprikás
gyönyörűséget odahaza úgy sem kap-
ja meg.)

A bor aztán igen helyesen borítja
be az ételbeli hamvakats Apró Pis-
ta várnagy ur sűrűn átlátogat megbi-
zatás nélküli szemlére, unszolván a
hivatali népeket.

— Tik már eleget ültetek itt, visz-
sza az íróasztalhoz, hogy azok is sor-
ra kerüljenek, akik a pennát rágják.

A Pávának, amelyet »Arany pává-
nak« hívnak igazság szerint és léte-
zése visszavezethető II. József csá-
szárig, akit szegedi látogatása idején
hálóvendégül fogadott Réh kocsmá-
ros, Réh János szegedi polgármester
nagyapja, — hatalmas kocsibeállója
volt mindig — ma is megvan —, te-
hát olyan körülmény, hogy a külső
utas ide van kötve, ha akarja, ha
nem. Olyan bolond azonban még nem
kerülkötött, amelyik ne akarná, miért
is hagyjunk fel ezekkel az okoskodá-
sokkal.

Hetipecos napokon iparosok is
vannak a környéken, hát nem pang a
forgalom, »Stoccer« mégis gondol
egyszer egyet s áthurokolódik ama
kis alacsony házacskába, amely a Ta-
karéktár sarkán szerénykedett a
Csongrádi tulajdonát képező mai pa-
lota helyén. A bejárata pontosan ott
volt, ahol most a Leinzinger-
gyógyszertárba vonulnak enyhülésért
a testi szenvedők.

Errefelé van a huspiac s élénken
lúktat az üzleti szellem azon a részen,
ahol ma Deák Ferenc tündök szobor
formájában azon, hogy ugyan miért
csinálta meg a kiegyezést, ha jobban
össze vannak gabalyodva a népek,
mint bármikor voltak!

Délután, alkonyatkor, az urak ke-
resik fel a helyet, és megcsodálják
azt a méteres budlibicskát, amely a
szoba tetejéről lelógó csengőre van
akasztva. Azt meg szokták kondita-
ni, valahányszor nagyot mond valaki.
(Állítólag felére kopott a csengő, vi-
szont a budlibicskát emlékként őrzi
a Totzer-család. Ez a csengő egyé-
ként feltámadt később a kis-Kassban.
Volt idő, hogy szakadatlanul haran-
goztak vele, főleg öreg János vadász-
történetei elmondásakor.)

Innen ment Totzer a Kiskörut és a
Kossuth Lajos-sugárut sarkán levő
helyiségébe, ahol viszontlátja a kocsi-
beálló helyet is és válik »Stoccer«-ré.
Utána tizenhat évig Baló István, a
szeretetreméltó goromba vendéglősök
tipusa bérli a helyet, amely még ma
is népszerű, újabb kezekben, — habár
öreg ember még mindig »Stoccer«-nek
nevezi.

BITÓ JÁNOS

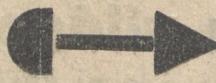
előbb a Kossuth Lajos-sugárut 6
szám alatt, Szűcs József rendőrkapi-
tány házában tartott fenn látogatott
kocsmát és vendéglőt, azután elfog-
lalta Totzer helyét a Horváth Mihály-
utca sarkán.

A régi, kiterjedt, halászsáladból
való volt, de hogy multak az évek,
megpróbálkozott ezzel a mesterség-
gel is, olyan halpaprikásokat főzve,
amiknek ma sincs másuk, mert évti-
zedek múlva is megmaradt ízük a rá
emlékezők szájában.

Ajándékozzon:

cipőt, papucsot, h cipőt,
szép selyemsálat.

Nagy választék!

Hódy

cipő- és divattüzletben
Szeged, Kelemen-u. 12.

Allandó fészke volt az író- és mű-
vészlágnak, fővárosi vendégek el-
nem mulasztották volna a látogatását,
Gárdonyi Géza, mikor eljött meg-
nézni a »Bor« híres szegedi előadását,
vagy két hétig mindig benne lakott.

Nevezetes idő volt ez, még Tö-
mörkényt is el lehetett csalni a
színházba, pedig elkerülte a műinté-
zményt, »vádli-parádé«-nak nevezvén
azt.

Akkor mondja a kora hajnali órák-
ban Gárdonyinak.

— Hallod-e, te Göre, mégis csak
merész ember vagy, hogy ilyen benső
családi témához nyulsz, amikor azt
se tudod, milyen az. Hiszen sose vol-
tál házasság!

Gárdonyi csak a fejét fordította
oldalra, úgy mondta merev arccal, ami-
ért szegedi újságíró korában is »Sa-
vanyu Jóká«-nak becézték.

— Már hogynem lettem volna, ő. m.
a f.

Bitó János, akiről az idők folya-
mán rengeteget írtak s így felesleges,
hogy ezen a helyen kitérjünk élete
minden mozzanatára, közben megpró-
bálkozzunk a Stefánia-sétánnyal is,
ahol kabarés »krisasszony« dalolta-
t, aztán, hogy lebontották a régi
alacsony házat, felhagytak a kocsmá-
rosi mesterséggel és kivonult gazdál-
kodni tanyai földjeire. Amikből nincs
meg ma egy talpalatnyi terület sem.

A BUZA

kocsmát a Kossuth Lajos-sugárut elején
volt, szemben a régi Bitóval. Lejtősen
és mélyen benyúló keskeny hely, fő-
leg nyáron kellemes, mert hűvösséget
ad. Búza nevű tulajdonosa Makóról
jött Szegedre s népszerű tudott lenni
a jó bora révén. Többnyire uri ven-
dégek voltak, szakértők, akik jó han-
gulatukban reggel négy órakor a sző-
köket ártézi vizében akartak meg-
fürödni Szerencsére mindig akadt
valaki, hogy megakadályozza őket.

Mivel pedig szörnyen dult a kebe-
lekben a cselekvési láz, elkapták a
Zsótér-ház előtt a Klonkay köteles
csacsifogatát, amely az árut szállí-
totta piacra, felültek rá és így hajto-
tak ki további szórakozás szempont-
jából a Gedóba.

Abban az időben születtek meg
ezek a halhatatlan igék.

— Tisztelességgel hazamenni már
késő van. Hogy pedig becstelenséggel
mikor kerül az ember a családi kör-
zetébe, abban nem számít néhány kü-
lönóra.

MIKÓ?

Ez a két szó gyakorlati magyar
nyelvre lefordítva és szótagolva azt
jelenti, hogy:

— Mi kell? Mi kő?

Ugynevezett Mély-Rókuson, a Gyöngy-
tyúk- és a Tündér-utca sarkán volt
Szabó Józsefnek egy kis szatóc-
üzlete, abból ajtó nyílt a kocsmahé-
lyiségébe, amely szintén híres volt a
kitűnő boráról.

Ott feküdt egészen közel a temető
hoz és ne képzelje senki, hogy a ha-
lottak birodalmának szomszédsága ta-
lán elriasztó hatással lett volna bár-
kire. Ugy kell ugyanis venni a dol-
got, ha nem értené valaki, hogy a ha-
lál megdöbbeneti az embert, akárcsak
a másik nagy misztikum, a születés,
a megdöbbenésből pedig mi tántorit-
hatná jobban vissza az életbe, mint
néhány üdítő korty?

Temetések után, mikor a halottvi-
vők pihengve üdülést keresnek, a bor-
tál szempontjából tesznek magukon
próbát s kis kocsmákban emlékeznek
az eltávozottakról, legelső sorban azt
latolgatva, hogy

ki volt a jó halott és ki volt
a kevésbé jó?

Nem egyéniségek megszólása ez,
hiszen itt is tudják, hogy a halottak
immár immunitást élveznek s ebben
különböznek az élőkől, ők általáno-
sabb szempontjukat viszik bele a dol-
gokba, kapcsolatban munkakörülmé-
nyeikkel.

— A Koczor kapitány nem volt
alkalmas halott, mondja tanuként
nagy idők gyászdrapériás gyalogos
huszára, mert hogy közel másfélma-
zsát nyomott és ugyancsak megizzas-
totta a vendéget.

Ellenben véget nem ér a dicséret,
mikor szilfid teremtés koporsóját vi-
szik a sirgódór széléhez, melybe örök
pihenés okából lebecsültatik.

— A Zombory sz. az, az már
teszi! Olyan sovány volt, hogy csak
hálni járt belé a lélek.

— Jó helyet kaphatott az a lélek,
ha kibirta 91 esztendeig a kvartélyt.

Amint látnivaló, a népeket itt súly-
szerint taksálják, mintha csak az ősi
igéket szolgálnák, melyek azt hárde-
tik, hogy: megmértél...

Szabó József helyiségében egy-
lekeztek a galambászok, általában a
madarakkal foglalkozó népek s a fa-
vágók, akik ezen a szerény vidéken
huzódtak meg az olcsóbb házban
szempontjából. Meserségbeli témáikon
kívül a friss halottak érdekelték őket
is, ki nem fogya a panaszból, hogy
milyen vizes terület jutott a rókusi
temetőnek.

— Ugy uszott a vízben a sok ha-
lott, mikor kinyitották a »kriptát«,
mintha csónakok lennének.

— Szegény tekintetes ur, sóhajta fel
a véncsont kiszolgált katonája, de rosz-
szul érezheti most magát benne, hi-
szén világéletében sem látott ennyi
vizet!

Azonban ne feledjük el megmagya-
rázni a kocsmát. Ugy volt az,
hogy akár a szatócsholiba nyitott be
valaki, akár a borivóba, a család va-
lamelyik tagja nyomban jelentkezik
és személyválogatás nélkül így adta
fel a szót:

— Mi kő?

Két szép lánya volt Szabónak, se-
gítségük a kiszolgálásban, mert hogy
luxus lett volna erre a célra külön
személyzetet foglalkoztatni, (hogy is
ne, meginnák dugaszban a hasznót!),
— azok is azt kérdezték, hogy: mi kő?

De jártak ide, főleg temetőnézés-
kor, uri népek is, szállt a jó bor hí-
re, nem kellett annak újságbeli rek-
lám. Az újság legfeljebb néhány száz
példányban jelent meg akkoriban, —
micsoda ehhez képest tíz, meg husz-
ezer száz eleven reklámja!

Öreg dolgok tudója mondja, hogy
sokat megfordult itt Gárdonyi
Géza is, többnyire Ujlaki Antal tár-
saságában, mikor a »Férfi« még bo-
ró legényember volt és nem vertő
nyíra fogához a garast, melyet ké-
őbb sok ezerre menő tömegben ha-
lálványokba fektetett.

REGI RIPORTER

Karácsonvra legiobb ajándék
harisnya!

B G

Tovább tart...!

Graner Testvérek, Csáktornyai
férfi-, női-, gyermekharisnyái minden
minőségben, nagy választékban
kaphatók

Hacskó Sándornál

Feketesas-utca 22. sz.

Kedves Háziasszony!

Az ünnepi sütemények és tészták elkészítéséhez kérjen a ke-
reskedőtől

örölt jánoskenyeret

Mindennemű finom tészták és sütemények elkészítéséhez
ugyanúgy használható, mint a dió, mák, mogyoró vagy man-
dula.

Kapható minden fűszerüzletben.

FÖLERAKATOSOK:

PETERNELLY JÓZSEF UTÓDA

Csoria Gyula Danner Péter fia

fűszernagykereskedés,

Szeged, Feketesas utca 24 szám.

fűszernagykereskedés,

Szeged, Tisza Lajos-körut 42 sz.